

שכיון שבקרבן יחיד יכול זר לשחוט, ראוי שלא לחלק בין העבודות ובכולן הזורק שהוא כהן יקבל את הדם (תפארת ישראל - חומר בקדש א, ב בהערה).

פִּיצוּ הַרְגָּה הַלּוֹכוֹ, שהולכת האיברים לכבש וההקטרה על גבי המזבח צריכה להיות כסדר שהבהמה הולכת בחייה (ע"פ רש"י לעיל ע"א), שנאמר (שמות יט, כח) 'והקטרת את כל האיל המזבחה' – שיהיה נראה כמהלך על גבי המזבח (ירושלמי סוף ה"ב).

מְשוּם דְּרִישָׁא נְפִישִׁי בִּיה עֲצֻמוֹת קָרְבָּא רְגַל בְּהַדְיָה, שאין דרך כבוד להקריב עצמות בלבד, ולכן הקריבו עם הראש את הרגל, שכן בירך יש הרבה בשר (רבינו אליקים). ויש שפירש, שכיון שאף ברגל יש הרבה עצמות, קריבה עם הראש לפי שדומה לו (מאירי לעיל ע"א). וטעם זה הוא אף לבן עזאי שהיה קרב כדרך הילוכו (שיח יצחק בדעת רש"י; מאירי שם). ובירושלמי (סוף ה"ב) אמרו, שלדעת בן עזאי הרגל היתה קריבה ביחד עם הראש כיון שכשהבהמה פושטת את ראשה קדימה ורוצה ללכת, היא עוקרת את רגלה תחילה (ע"פ ביאור הגר"ח קניבסקי שם).

והרגל הקריבה עם הראש היא רגל ימין (רש"י, ע"פ תמיד לא, ב), משום שהיא חשובה יותר (רש"י מנחות י, א). ויש שכתב שרגל ימין טובה ויפה מרגל שמאל. ולדעת בן עזאי שקריבה כסדר הילוכה, מקריב ימין תחילה לפי שעוקרת הבהמה רגל ימין תחילה כשרוצה לילך (מלאכת שלמה יומא ב, ג, בשם רבינו אפרים אשכנזי).

תְּלַמְדוּ לזַמֵּר אֶת רֵאשׁוֹ וְאֶת פְּרָדוֹ וְעֶרְוָה, שהראש והפדר קודמים בסידור האיברים על המערכה (ריטב"א), והתנאים שנחלקו בסדר הולכתם לכבש למדו מהעריכה שראש ופדר קודמים, כיון שהסידור על הכבש הוא לצורך ההקטרה, ולכן יש לדונו כמו ההקטרה ולהקדים את הראש והפדר לשאר האיברים (ליקוטי הלכות בזבח תנוה תמיד ג).

תָּא שָׁמַע רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר לֹא הָיָה פִּיִּים לְמַחְתָּה וְכוּ', ומוכח שלא לכל העבודות היה פייס בנפרד (רש"י). ואמנם מלשונו של רבי יהודה משמע שתנא קמא חולק עליו וסובר שהיה פייס למחתה (ראה גבורת ארי) [ואכן מבואר בגמ' להלן (כו, א), שרבי אליעזר בן יעקב סובר שהיה פייס מיוחד למחתה], אולם אין להוכיח מדבריו להיפך, שהיו מפייסים לכל עבודה בנפרד, שכן יתכן שאינו חולק אלא בעבודות הקטורת, לפי שהיא מעשרת, אבל לא בשאר עבודות (ע"פ תוס' בביאור הראשון ורמב"ן במלחמות). ועוד יש לפרש, שתנא קמא מודה שלא היה פייס בפני עצמו למחתה, אלא שלדעת רבי יהודה הזוכה בקטורת יכול להכניס גם את המחתה, ורק אם היה רוצה בכך, היה יכול למנות אחר להביא את המחתה, ורגילים היו למנות את העומד לימינו משום איבה, ולדעת תנא קמא עצם הפייס על הקטורת היה גם על המחתה, וזכה בה העומד לימין הזוכה בקטורת [ודעת רבי אליעזר בן יעקב היא דעה שלישית, שהיה פייס בפני עצמו למחתה] (תוס' בביאור השני). ויש שכתב, שלדעת תנא קמא הזוכה בפייס הראשון בתרומת הדשן זוכה אף במחתה, שלקוחת הגחלים היא חלק מסידור המערכות שהזוכה בתרומת הדשן זוכה בו, והפייס השלישי היה רק להקטרת הקטורת (חסדי דוד על התוספתא א, ט, בדעת הרמב"ם תמיד ד, ה, וראה עוד בביאורנו להלן כו, ב ד"ה והתניא). ויש שכתבו, שלא נחלק תנא קמא על דברי רבי יהודה כלל (תוס' יו"ט תמיד ה, ה, בדעת הרע"ב; גבורת ארי).

הַזֹּאֵל וְלֹא שְׂכִיחָא וּמְעַתָּא נִתְקִין לָהּ פִּיִּים בְּפִנֵּי עֲצֻמָּה – שאף המכניס את המחתה מתעשר (רבינו חננאל להלן כו, א ורמב"ן במלחמות בשם הירושלמי; רש"י). ויש שכתב, שלדעת תנא קמא החולק על רבי יהודה, אין המחתה מעשרת ולכן לא היו מפייסים עליה (חסדי דוד על התוספתא א, ט, שליטתו הנ"ל).

זִמְנִין דְּשָׁחִיט זָר, ואף שאחד הכהנים זוכה בשחיטה זו בפייס, יכול הוא לתת לזר לשחוט (ע"פ תפארת ישראל תמיד ג יבן ג), או

המשך מעמוד קודם

השחיטה והזריקה של התמיד, לפי שהשחיטה והזריקה הן עיקר עבודות היום (תוס' ישנים תוס' הרא"ש בת' הראשון; רע"ב תמיד ג, א), או משום שהיו בודקים את התמיד קודם דישון המזבח הפנימי והמנורה (תוס' ישנים תוס' הרא"ש בת' השני), והבודקים היו אלו שזכו בשחיטה, וכיון שנקט שוחט נקט גם זורק (ראב"ד תמיד ל, ב, בשם מפרשים, ראה שם ביאור נוסף). ויש שכתב, שאפשר שהתנא של משנתנו חולק על אבא שאול וסובר ששחיטת התמיד קודמת לדישון מזבח הפנימי והמנורה (תוס' לעיל טו, א, בדעת רב פפא).

גְּמָרָא. לְעִבּוּדָּה אַחַת מְפִיִּסִין, שהפייס היה נעשה על העבודה הראשונה, כגון מי שחוט, והכהנים העומדים לימינו של הזוכה בשחיטה זוכים בשאר העבודות לפי סדר ההקרבה (רש"י; ריטב"א), ויש שכתב, שהזוכה בפייס הוא ממנה את מי שירצה לשאר העבודות (רבינו אליקים).

שמצות השחיטה לכתחילה ככהן (ריטב"א, וכע"ז במאירי שלשחטת התמיד לכתחילה צריך כהן).

ויש שכתבו, שהעולה בגורל ראשון הוא הזורק את הדם (רמב"ם פיהמ"ש [אולם בהל' תמיד ד, ו כתב, שהראשון הוא השוחט]; רע"ב, מפני שהזריקה חשובה מהשחיטה שכשרה בזר (רע"ב שם).

מִי זֹרֵק, והזורק הוא מקבל את הדם (כמבואר להלן (ע"ב)), ואף שקבלת הדם היא קודם הזריקה הזכירו את הזריקה, לפי שהיא תכלית עבודת הדם, שהכפרה תלויה בה (תפארת ישראל תמיד ג יבן ד).

מִי מִדְּשֵׁן מִזְבַּח הַפְּנִימִי וְמִי מִדְּשֵׁן אֶת הַמְּנוּרָה. דישון מזבח הפנימי ודישון המנורה היו נעשים קודם שחיטת התמיד (כמבואר בגמ' להלן (לג, א)), ומכל מקום הפיסו עליהם לאחר שהפיסו על